

TRASA 3- DO SIEDŁĘCINA

1. Ubocze

Łańcuchowo rozciągnięta wieś na Pogórzu Izerskim może poszczycić się tytułem jedynej wsi na Dolnym Śląsku, która w niedawnej przeszłości posiadała aż cztery majątki, z pałacem i parkiem każdy oraz trzy kościoły – katolicki, ewangelicki i staroluterański. Przez wieś ciągnie się bezimienny potok. Ciekawsza jest jednak Olszówka – jeden z dopływów Kwisy. Po przeprowadzonych na tej rzece badaniach stwierdzono obecność złota, a co ważniejsze, ustalono, iż jego źródło musi się znajdować niedaleko miejsca, w którym zostało znalezione. Już teraz nie brakuje śmiazków, którzy usiłują je odnaleźć. Jeśli ktoś jednak wolałby pozyskiwać wiedzę, zamiast złota, powinien odwiedzić powstały w XVI w. Kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny. We wnętrzu zachowała się m.in. późnogotycka figurka Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVI w. czy ambona z roku 1589 oraz wiele innych dzieł, głównie z wieku XVII.

2. Lubomierz

Stanowi jedno z najciekawszych, wykształconych jeszcze w średniowieczu miasteczek Dolnego Śląska i do dziś zachował pierwotny układ urbanistyczny. Rynek od stuleci jest dla miasteczka równocześnie główną ulicą i placem targowym. Do XVI w. okalała go drewniana zabudowa, jednak po licznych pożarach w większości wymieniono ją na murowaną. Duże piętno na krajobrazie Lubomierza okolic odcisnęła ponad 500-letnia dominacja klasztoru benedyktynek. Pozostały po nim wspaniałe zabytki, z których najważniejszy to zespół budynków klasztoru z monumentalnym kościołem p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Maternusa. Stanowi on jeden z najcenniejszych zabytków baroku na Dolnym Śląsku. Istotnym

elementem architektonicznym są malowidła sklepienne, przepiękny barokowy wystrój rzeźbiarski, ołtarz główny z 1775r., bogato zdobiona ambona i ołtarz w chórze mniszek. Znajduje się tam zbiór ponad 300 ruchomych dzieł sztuki. Z innych zabytków warto zobaczyć też kościół św. Anny czy kościół św. Krzyża.

Filmowcy zauważyli i wykorzystali malowniczą, niemal teatralną scenerię miasta jako tło akcji kręconych tam filmów. Lubomierz zasłużył na miano „polskiego Hollywood” – to właśnie tu nakręcono, m.in. kultową trylogię: „Sami swoi”, „Nie ma mocnych”, „Kochaj albo rzuć”; filmy: „Kocham kino”, „Zakład” czy „Krzyż Walecznych”. W oparciu o ich popularność, poczynawszy od 1997r. w połowie sierpnia jest tu organizowany Ogólnopolski Festiwal Filmów Komediowych, który ściąga wielu znakomitych aktorów i reżyserów. Twórcom najśmieszniejszych filmów współczesnych wręczane są Złote, Srebrne i Brązowe Granaty. Od rana do wieczora na rynku, na wielkiej scenie trwa zabawa. Również „nocne marki” nie będą się nudzić, gdyż po zmroku są tu wyświetlane filmy. Dla fanów „Samych swoich” miasto przygotowało specjalną atrakcję – umiejscowione w Domu Płócienników Muzeum Kargula i Pawlaka. Przed wejściem zapraszają do środka ich figury. Wewnątrz znajdziemy wiele

rekwizytów z niezapomnianego filmu Sylwestra Chęcińskiego. Miłośnicy sztuki powinni odwiedzić Galerię „Za Miedzą”.

3. Pławna Dolna

Historia Pławnej sięga wieku XII, w dokumentach jednak pierwsza wzmianka o niej pojawia się dopiero w roku 1241 w wiadomości Henryka Pobożnego, który pisał o ufundowaniu tu kościoła św. Bartłomieja. Do ważniejszych zabytków należy kościół św. Tekli, pochodzący jeszcze z wieku XIV, często przebudowywany na przestrzeni wieków. Dla tych, którzy woleliby odpoczywać aktywnie, wyznaczono krętą drogę na szczyt góry Kalwaria (322m n.p.m.), rozpoczynającą się w centrum wsi obok kapliczki. W 1993r. droga została odnowiona przez potomka fundatora kalwarii. Obok głównej drogi do kościoła znajduje się krzyż pokutny, wykonany z piaskowca, na którym umieszczono wypukły nóż jako narzędzie zbrodni. Krzyż pokutny musiał własnoręcznie wykuć skazany przez sąd zbrodniarz w celu odkupienia swojej winy. W przypadku morderstwa krzyż musiał zawierać wykuty symbol mówiący o narzędziu użytym w zabójstwie. Na uwagę zasługuje także Wapiennik, gdzie w bardzo dobrym stanie zachował się piec do wypalania wapna oraz

wyrobisko, służące niegdyś do pozyskiwania surowca. We wsi zachowało się wiele chat o konstrukcji szachulcowej, a niektóre z nich posiadają jeszcze niewielkie balkoniki pod okapem dachu. Można tu znaleźć także wiele kapliczek oraz pomnik poświęcony 61 mieszkańcom wsi poległym w czasie I wojny światowej, przedstawiający Matkę Boską z Jezusem, ustawioną na pięciometrowej kolumnie. W Pławnej osiadł i tworzy artysta plastyk Dariusz Miliński. Jest on pomysłodawcą Zamku Legend Śląskich, bajkowego obiektu zamieszkiwanego przez ludzkiej wielkości kukły, które dla odwiedzających je turystów ożywają i zamieniają się w bohaterów najciekawszych śląskich legend. Wspólnym bohaterem wszystkich opowieści jest duch gór- Liczyrzepa. Odwiedzenie Zamku Legend

Śląskich, będzie niezapomnianym przeżyciem nie tylko dla dzieci. Po powrocie do realnego świata, można przejść na drugą stronę ulicy, gdzie znajduje się galeria sztuki Dariusza Milińskiego. W środku możemy poobcować ze sztuką lokalnych artystów, oraz posilić się ostawionymi w całej okolicy pierogami.

Nazwa miejscowości jest związana z płukaniem złota, którym zajmowano się tutaj do XVI wieku, od początku istnienia osady, której pierwszymi mieszkańcami byli poszukiwacze złota.

4. Wleń

Można się tu zachwycić przepięknymi krajobrazami, zwiedzić lokalne zabytki. Wleń jest jednym z najstarszych miast śląskich, obfitujących w wiele ciekawych historii. We Wleńiu znajduje się m.in. Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Rezerwat Przyrody Góra Zamkowa czy ruiny średniowiecznego zamku, a także pałac książęcy, pełen tajemniczych pomieszczeń z prawdziwym labiryntem korytarzy. Na uwagę zasługuje m.in. pomnik gołębiarki wystawiony w 1913r. z okazji 700-lecia miasta. Pomnik miał upamiętnić istniejącą już od średniowiecza

tradycję organizowania gołębic targów w każdą Środę Popielcową. Ciekawym zabytkiem jest także ratusz, nad którego wejściem widnieje łańciska sentencja ""Post nubila Phocbus - Excitere Phoenix 1813-1824"" (Po deszczu słońce, z

5. Nieleśtno

Jest to niewielka wieś, położona w malowniczej dolinie rzeki Bóbr. Mimo, iż główną uwagę turystów przykuwa piękny pałac, we wsi można odnaleźć więcej interesujących zabytków oraz dawnych sztolni, gdzie

popiołów odradza się Feniks), nawiązująca do ogromnego pożaru miasta z 1813r. Będąc we Wleniu, warto odwiedzić pałac w stylu baroku francuskiego z XVIIw. oraz ruiny zamku, którego budowę przypisuje się Bolesławowi Krzywoustemu. Największą atrakcją zabytkową Wlenia jest zamek i cały zespół architektoniczny przy nim, zwany Wleńskim Gródkiem. Obejmuje on ruiny średniowiecznej warowni, zespół pałacowo-parkowy, kościół p.w. Św. Jadwigi oraz rezerwat przyrody "Góra Zamkowa".

wydobywano złoto i... uran! Pierwsze dokumenty dotyczące Nieleśtna sięgają 1217 roku. Osada należała wtedy do najważniejszej w okolicy kasztelanii wleńskiej. Jednak, według XIX-wiecznych opisów wsi, miał tu niegdyś znajdować się tajemniczy kamień, na którym widniała data oznaczająca rok 1163. Był on ponoć wraz z XII-wiecznymi fragmentami dawnej warowni wmurowany w tutejszą rezydencję, świadcząc tym samym o bardzo starych dziejach miejscowości. Wysunęła się koncepcja, iż w wiosce istniała wcześniej strażnica w miejscu obecnej rezydencji lub nieco wyżej na pobliskim wzniesieniu. To właśnie z niej miano wykorzystać materiał do wzniesienia gotyckiego dworu, otoczonego fosą. Resztki strażnicy, podobno były widoczne jeszcze na wzniesieniu w 1 połowie XIX wieku. Kilkadziesiąt metrów od skrzyżowania przy mostku, obok drogi biegnącej do Czernicy, znajduje się kamienny pomnik poświęcony ofiarom I wojny światowej. Na tej samej skarpie, kilka metrów dalej, znajduje się kamienny zabytek dawnego prawa, świadczący o popełnionym przed wiekami zabójstwie. Piaskowcowy krzyż, zwany popularnie pokutnym, jest znacznie zagłębiony w grunt, co znacznie utrudnia jego odnalezienie wśród krzewów i wysokiej trawy. Możliwe, że bardzo słabo widoczny ryt, to w rzeczywistości wizerunek sztyletu. Według starej legendy, krzyż przypomina o karze dla pewnego mężczyzny, który w ataku szału (zazdrości?) zamordował w XV wieku gości weselnych. Z przymrużeniem oka należy jednak wierzyć dalszej części historii, według której życie straciło wówczas 40 weselników! W Nieleśtnie znajduje się również piękny pałac, obecnie odrestaurowany, wewnątrz którego zachował się hol z drewnianym stropem, malowany w dekoracyjne

motywy roślinne oraz dawna sala muzyczna z ozdobną dekoracją stiukową.

6. Czernica

Malowniczo położona wieś, która może poszczycić się pałacem pochodzącym z wieku XVI utrzymanym w stylu neorenesansowym. W pałacowej kaplicy znajdują się pochodzące z 1563r. malowidła ściennie. Całość otoczona jest 5-hektarowym parkiem, który posiada wiele rzadkich dendrologicznych okazów. Poza tym we wsi znajdują się także kościół ewangelicki (właściwie już tylko wieża z dzwonnica) i katolicki.

7. Płoszczyzna

Jest to wyjątkowo malownicza część wsi Płoszczyzna, usytuowana poniżej przełęczy pod górą Wapienną. Rozciąga się stamtąd wspaniały widok na górę Stromiec (551m n.p.m.). Niedługo znajdowała się tam wieża widokowa, jednak została zniszczona w 1930r. Płoszczyzna nadal pozostaje doskonałym miejscem na spacer, z ekspozycją Karkonoszy. Na zboczach góry Wapiennej znajdują się ruiny XVII wiecznych wapienników, czyli ogromnych pieców, służących do wypalania wapna z wydobywanych w okolicy skał.

8. Siedlęcín

Tu znajdują się niedostatecznie rozreklamowany, a unikatowy na skalę europejską, zabytek sztuki średniowiecznej. Chodzi o rycerską wieżę mieszkalną, która dla europejskich panów feudalnych była tańszym substytutem zamku. Jednak elementem, który wyróżnia wieżę siedlęcínską od innych siedzib rycerskich tego rodzaju, które zobaczyć można w zachodniej Europie, są wyjątkowe malowidła ozdabiające ściany wewnątrz

budynku. Budowę wieży rozpoczął książę jaworski, Henryk I w latach 1313-1314. W 1880r. odkryto tam w wielkiej sali malowidła, pochodzące prawdopodobnie z 1345r. Są one wyrazem fascynacji Henryka I mitologią anglosaską. Freski, przedstawiają historię sir Lancelota z

Jezióra, jednego z rycerzy okrągłego stołu. Historia rycerzy Okrągłego Stołu - opowiada o niewzruszonej wierności Chrystusowi, której zabrakło Lancelotowi. Przez grzeszną miłość do Ginerwy zdradził Króla Artura. Autor dzieła prawdopodobnie wywodził się ze Szwajcarii. O unikatowości malowideł decyduje rzadki jak na owe czasy, świecki charakter przedstawionych postaci. Było to odstępstwem od reguły, według której sztuka tamtych czasów poruszała tematy religijne, zwłaszcza żywoty świętych.

9. Barcinek

Okolice wioski są niezwykle malownicze, szczególnie zaś kręta dolina Kamienicy, na której częściowo zalesionych zboczach wyrastają liczne, chociaż niewielkie skałki.

Pierwsze wzmianki o wsi pojawiają się około 1305r. Pod koniec XIXw. odkryto uzdrowiskowe walory wioski i zaczęto je wykorzystywać. Wtedy powstał zakład uzdrowiskowy wykorzystujący lecznictwo, a jego właściciel stwierdził pewne analogie klimatu Barcinka z modnym Davos. W Barcinku również znajdziemy trochę zabytków. Jest tam np. późnogotycko-renesansowy kościół św. Michała Archanioła z początku XVIw. W ścianie południowej nawy podziwiamy kamienny portal z XVII w, z okutymi drzwiami z XVIII w. Wewnątrz renesansowe i barokowe wyposażenie, m.in. drewniane i polichromowane: ołtarz z 1727 r., ambona z XVII w. i stalle z 1683 r. oraz kamienna chrzcielnica z końca XVI w. Na murze zespół renesansowych kamiennych nagrobków rycerskich z lat 1574 – 80.

W Barcinku znajdują się także ruiny pałacu zbudowanego w 1772 przez hrabiego von Rotkircha, w modnym ówczesnie stylu eklektycznym (mieszającym

istniejące wcześniej style). Po wojnie miał on pierwotnie pełnić funkcję letniej rezydencji prezydenta PRL, lecz ostatecznie został przekazany miejscowemu Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu. Jak wiele innych pałaców począwszy od lat osiemdziesiątych coraz szybciej popadał w ruinę.

10. Stara Kamienica

Znajdują się tu ruiny rycerskiego zamku zbudowanego w XVI wieku. Zamek był otoczony fosą, posiadał kamienną

wieżę, budynek gospodarczy z XVII wieku, oraz barokową bramę z herbami. W Starej Kamienicy znajduje się również gotycki kościół p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela z XV wieku z barokowym ołtarzem i gotycką chrzcielnicą.

11. Grudza

Na miejscu wioski wcześniej istniała osada słowiańska i niewielki gródek. Wieś założono w wieku XIII, a od wieku XVI była związana z klasztorem sióstr benedyktynek z Lubomierza. Dlatego właśnie mieszkali tu prawie sami katolicy. Wewnątrz kościoła Najświętszej Maryi Panny znajduje się sklepienie żaglaste, barokowe ołtarze i antepedium z 1776r. w ołtarzu głównym oraz kamienna chrzcielnica z barokową drewnianą pokrywą. Jeszcze z okresu przed II wojną światową zachował się we wsi wiatrak, który pełnił wtedy funkcję wieży widokowej. Mówiono, iż widoki z tej wieży należą do najpiękniejszych w okolicy. Poza tym w Grudzy znajduje się także ok. 50 zabytkowych domów, także przystupowych.

12. Janice

Jest to mała, cicha wioska, słynąca z przepięknych, malowniczych widoków. Powstała około wieku XIV. Znacznie ucierpiała podczas wojen śląskich i napoleońskich, kiedy przemarsze wojsk były związane z rabunkami, kwaterunkami i koniecznością zaopatrywania żołnierzy. Będąc w wiosce, można odwiedzić stary cmentarz ewangelicki, gdzie znajdują się ruiny zabytkowej dzwonnicy z 1906r., pełniącej również rolę kaplicy grobowej. Warta uwagi jest także aleja lipowa prowadząca do kaplicy i szczątki nagrobków. Fundacja wioski franciszkańskiej udostępnia miejsca noclegowe łąmiąc ideały św. Franciszka z Asyżu.

13. Popielówek

Wieś stanowi doskonałą bazę wypadową w góry, a także pozwala odpocząć od miejskiego zgiełku. Na przestrzeni lat mogła się spokojnie rozwijać, gdyż udało jej się uniknąć wszelkich zniszczeń wojennych. Powoli stawała się sporą osadą, będącą również enklawą protestantów. W Popielówku zachowało się wiele ciekawych, godnych zobaczenia zabytków, z których największą

popularnością cieszy się kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Powstał on w XVIIIw. na miejscu wcześniejszego kościoła z wieku XV lub XVI. Wnętrze świątyni nakryte jest sklepieniem kolebkowym, a ze starszego wyposażenia zostały drewniana, rzeźbiona chrzcielnica i ambona. Wielka brama zamknięta łukiem półkolistym z II połowy XVIIIw. jest wejściem do starego cmentarza. Już w XVIw. chowano tam zmarłych. Zachowało się również wiele ciekawych krzyży, kapliczek i figur przydrożnych. Na szczególną uwagę zasługują znajdujące się na wzgórzu figury Madonny i św.

Nepomucena aż z XVIII w. Inna figura z tego samego wieku przedstawia ukrzyżowanego Jezusa z dwoma aniołami po bokach i trzecim obejmującym Jego stopy. W całej wsi można znaleźć także wspaniałe XIX-wieczne budynki, przeważnie murowano-szachulcowe.

14. Radoniów

Wieś znajduje się w samym centrum Wzniesień Radoniowskich. Swoje piętno odcisnęły na niej najazdy husytów i wojna 30-letnia. W XXw. odkryto tam złoża uranu i założono kopalnię. Z kopalni w Radoniowie wydobyto w sumie 345 kg czystego uranu! Przy jego wydobywaniu w latach pięćdziesiątych XXw. pracowali polscy robotnicy, jednak pod nadzorem specjalistów radzieckich. Wioska może poszczycić się także

imponującymi zabytkami, głównie neogotyckim kościołem filialnym Podwyższenia Krzyża Świętego. Cały kościół jest murowany z kamienia. W jego pobliżu stoi kolejny – kościół ewangelicki z XVIII. obecnie spełniający rolę świetlicy.

15. Krzewie Wielkie

W Krzewiu Wielkim możemy wstąpić do galerii sztuki, której właścicielem jest pan Adamowicz. W galerii zaprezentowane są obrazy jego utalentowanego syna, Emila Adamowicza, a miejsce to jest znane na całą okolicę.